

POMURSKI VESTNIK

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE
DELOVNEGA LJUDSTVA
ZA POMURJE

Leto VIII. — Štev. 50

Murska Sobota, 20. decembra 1956

Cena din 10.—

JUGOSLOVANSKA LJUDSKA ARMADA

V tem imenu je združena najbolj krvava in najslavnija zgodovina narodov Jugoslavije. Tov. Tito je nekoč dejal: »Iz ognja in pepela, iz krvi in solz se je porajala nova Jugoslavija. V tem nedopovedljivem in krutem boju na življenje in smrt se je rodila tudi nova Armada naših narodov, Armada, kateri naši narodi niso mogli dati ničesar drugega, kakor svoje goloroke otroke in brezmejno ljubezen...

Besede vrhovnega komandanta JLA, maršala Tita, dovolj prepričljivo označujejo nastanek jugoslovanske vojske novega kova.

Res je: naši narodi niso mogli dati svojim prvim partizanom, ki

so se uprli osvraženim okupatorjem, ničesar drugega, kakor goloroke otroke in brezmejno ljubezen. A to je bilo zelo veliko, največ in tudi — vse.

Toda od tedaj, od rojstva naše Armade, je že polnih petnajst let. Mnogo je že bilo pri nas napisanega o Armadi, njeni revolucionarni vlogi v najtežjih zgodovinskih letih in povojni socialistični graditvi, vendar še premalo.

vinskih letih in povojni socialistični graditvi, vendar še premalo.

Jugoslovanska ljudska armada nam ni prinesla samo narodne in socialne svobode, marveč je bilo tudi v povojni dobi njeno poslanstvo tako pomembno in vzvišeno, da smemo ob 15-letnici njenega obstoja smelo reči, da bi brez nje ne bilo take Jugoslavije, kot jo imamo danes — neodvisne, ponosne in z miroljubnostjo ovenčane socialistične domovine narodov, ki vedo, kaj hočejo in kaj delajo. Kolikokrat je morala naša Armada krepko stopiti z vsem svojim obličjem na branik domovine in to domovino čuvati kot zenico svojega očesa, sicer bi se kaj lahko zgodilo, da bi pohlepneži stegnili svoje grabežljive prste po zemlji, posvečeni s krvjo in kostmi tisočev in tisočev najboljših jugoslovanskih sinov in hčera. Samo dva najvažnejša mejnika. Po izdaji famozne resolucije Informbiroja je morala znova žrtvovati na naših mejah. Za ceno svobode so padali njeni

čuvarji, Tržaški zaplet. Spet je morala Armada z odločnimi dejanji potrditi zahtevo našega delovnega ljudstva: »Tujega nočemo, svojega ne damo!« Jugoslovanska ljudska armada je v službi miru. Prav sedaj smo z mislimi pri naših borbenih enotah, ki za ta vzvišen in svetel smoter premagujejo nešteto ovir na Sinajskem polotoku v Egiptu.

(Nadaljevanje na 3. strani)

Naj spremlja te dni, ob praznovanju jubilejnega Dneva Jugoslovanske armade, iskren in z globoko hvaležnostjo prežet pozdrav delovnih ljudi Pomurja vse naše vojake in vojaške voditelje širom po socialistični domovini, posebno pa še tiste, ki neposredno v naši bližini čuvajo naše meje, svobodo in neodvisnost jugoslovanskih narodov.

Prepričani bodite, dragi čuvarji, da je z vami vse naše delovno ljudstvo!

Delovanje sanitarne inšpekcije v Pomurju

Brez osnovne higijene ne more biti boljšega življenja

Na področje sanitarne inšpekcije sodi veliko število navidez sicer drobnih problemov, ki pa nam lahko, če jih ne bomo vztrajno in sproti odstranjevali, prinese veliko gospodarsko škodo. Naposled pa gre na tem področju za ukrepe, ki smo jih tudi dolžni dosledno uveljavljati v korist zdravja in boljšega življenja naših delovnih ljudi.

V Pomurju je 855 obratov, ki se tako ali drugače ukvarjajo z živili. Ti obrati so v velikem številu zastareli, pomanjkljivo opremljeni in higijensko neprimerni za shranjevanje živil. Posledica: živila se v takih prostorih hitro kvarijo in postajajo neužitna. Od 203 vzorcev, ki so jih letos analizirali, je bilo 84 neprimernih za uživanje. Pregledali so tudi 641 živilskih obratov, med

samo 4 skrajno zastarele in zamenjane lokate. Slednji ukrep bo potrebno bolj dosledno uveljavljati v primeru, ko upravljavec lokalov namerno prezeje ugotovljene pomanjkljivosti in ju ne boje odpraviti. Pri tem ugotovljajo, da so zasebniki bolj dosledni pri odpravi

čine ali kako drugače, pri tem pa se naslanjajo na nujnost njihovega obstoja v okolišju.

Dokaj veliko pomanjkljivosti je v zadržnih trgovskih poslovalnicah, posebno pereče pa je vprašanje sodobnih skladišč, v katere bi lahko brez vsake bojzani shranjevali živila in kmetijske pridelke. Lastniki trgovskih lokalov na področju so večinoma zasebniki, res pa je tudi, da vlagajo zadržni upravni odbori premalo sredstev v te namene. Tudi vprašanje investicij za privatne zgradbe ni vzpodbujajoče, zato je še vedno odvisno od dobre volje lastnikov, če hočejo obnoviti lokale na račun najemnine. Tudi embalaža je marsikje zelo pomanjkljiva; vreče z moko imajo na tleh, olje v navadnih posodah za napajanje živine, mast za pulmo poleg strupenih zaščitnih sredstev za rastline itd., pri čemer seveda ni izključeno, da se s prahom prikradejo v te dobrine tudi bacili nevarnih boleznih ali razni strupi. Približno tak primer so odkrili v bakovski trgovini.

Tudi osebna čistoča je nezadostna pri nekaterih trgovskih ali drugih ljudeh, ki imajo posla z živili. Nekje na deželi se je zgodilo, da je trgovec najprej nakladal gnoj na voz, potem pa odšel neumit rezat klobase nekaj stranki v trgovini. Manjših primerov nečistoče pa bi lahko našli še več.

Več sredstev za sodobnejšo opremo živilskih lokalov in obratov, to je prva alternativa, druga pa je: vzgoja ljudi, da bodo znali pravilno ravnati z živili in tudi paziti na osebno čistočo. Prirejanje bo potrebno posebne tečaje za živilce in s sodelovanjem ustreznih zbornic, potrošniških svetov in drugih činiteljev dosledneje odpravljati higijensko-zdravstvene pomanjkljivosti v trgovini.

Lani je sanitarna inšpekcija zasedla okrog 150.000 kg raznih živil, ki niso bila sposobna za prehrano. Vrednost teh živil znaša okrog pol milijona din, kar sicer ni tako velika številka, je pa velika, če jo ocenjujemo v luči dejstva, da je bilo izločenega iz prometa ali pa poslanega v industrijsko predelavo okrog 200.000 kg žita v času, ko

(Nadaljevanje na 2. strani)

Miha Marinko na seji OLO Murska Sobota

V torek predpoldne je bila v prostorih hotela Zvezda v Murski Soboti seja obeh zborov Okrajnega ljudskega odbora Murska Sobota.

Na tej seji so odborniki poslušali poročilo Sveta za socialno varstvo okraja in razpravljali o tem poročilu. Razen tega so govorili o spremembah odlokov o družbenem

planu okraja za letošnje leto, o proračunu okraja, tudi za letošnje leto, o podelitvi novoletnih nagrad uslužbencem in delavcem okraja in ustanov itd. Seji je prisostvoval tudi predsednik Ljudske skupščine LRS in zvezni poslanec za soboški okraj tov. Miha Marinko.

Naš komentar V OBRTI NIZKA REALIZACIJA OPRAVIČLJIVA?

Izmed vseh panog gospodarstva je obrt, ki sicer zavzema večino proizvodne gospodarske zmogljivosti, pokazala ob koncu oktobra najmanj razveseljive rezultate. Letni dohodek je bil realiziran z 59,5%, dobiček pa komaj s 41,6%.

Rezultate letne proizvodnje v obrti je narekovalo več vzrokov. Kot izredna naloga utrujenosti gospodarstva v komunistem sistemu našega okraja je med drugim tudi krepitev obrti, ki je s svojimi proizvodi vezana predvsem na široko potrošnjo. Da vsega tega doslej še nismo dovolj upoštevali, potrjuje to, da so porabili občinski ljudski odbori doslej samo 5,7 milijona dinarjev sredstev občinskih investicijskih skladov. Čeprav moramo pristeti k temu še nekaj lastnih sredstev podjetij samih, investicije v obrti doslej niso potekale popolnoma zadovoljivo, ali pa je bila pretirana trditve, da so obrtni obrati v našem okraju zastareli in stroji iztrošeni.

Samo razmerje med ustvarjenim dohodkom in dobičkom je nastalo predvsem zaradi nepravilnega planiranja delitve dohodka v obrtnih gospodarskih obratih, ki so postavili previsoko posamezne elemente v strukturi družbenega proizvoda. To je seveda oplivalo na končni rezultat tudi kar se tiče dobička, ki je v mnogih obratih še veliko pod prikazanim triletnim povprečjem.

Razen tega je bil letni dohodek, kakor tudi družbene obveznosti, planiran — predvsem pri pašalistih — previsoko. Premalo je bilo poudarka na resnični gospodarski zmogljivosti obratov samih.

Tisti del obrti, ki proizvajajo predmete za široko potrošnjo, zasega večji delež pri celotni realizaciji kot ostala obrt. Se pravi, da so se tudi tukaj že odrazile — seveda v manjši meri — težnje naše ekonomike: čim več proizvodov za osebno potrošnjo. Temu delu obrti je torej pripomogel od uspeha predvsem trg, kar kaže, da se osi ostali elementi, kot je izboljšanje proizvodnega procesa, zmanjševanje samih stroškov proizvodnje itd. niso močno upeljavljali. Od tod dejansko opravičilo za nizko korišćenje sredstev investicijskih skladov: kjer ni bilo težav pri sami tekoči proizvodnji in so bili proizvodi predmet močnega povpraševanja, tam ni bilo težnje za izpopolnitvijo obratov, kar pa ni pravilno, kajti čim bo trg do konca založen z vsemi najpotrebnejšimi življenjskimi dobrinami, bo prišla najprej do izraza konkurenčnost cen. Ta ekonomska nujnost pa bo spravila v težavo tudi trenutno še vsestransko dobra obrtna podjetja. In tista podjetja, ki že danes sama ne upoštevajo vsega tega, bodo poskušala utemeljevati proizvodne težave in neuspehe konjunkturalnega značaja na popolnoma zaraščen način, kar se dogaja pogostokrat tudi danes.

(Nadaljevanje na 2. strani)

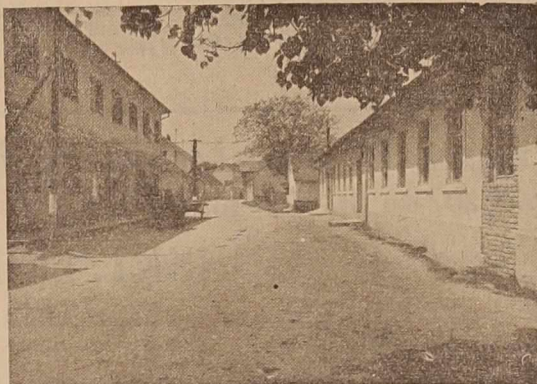
Člani SZDL v beltinski občini so med prvimi izvolili nova vodstva osnovnih organizacij

V nedeljo so imele osnovne organizacije Socialist. zveze beltinske občine volitve vodstev teh organizacij. Volitve so bile v glavnem v vseh vaseh dobro pripravljene, kar se je odrazilo tudi ob izvedbi volitev. Člani Socialistične zveze so v Beltincih v dveh urah vsi oddali

svoje glasove. Podobno je bilo tudi v Lipovcih. Udeležba je bila dobra tudi drugod. V Melincih pa so voliče najlepše okrasili. Lepo so okrasili kraj volitev tudi v Crensovcih. Ponekod so se kar ob volitvah vpisovali v članstvo vasčani, ki so bili doslej izven organizacije,

kot pravijo, zaradi tega, ker se odbor ni preveč zavzemal za pridobivanje novih članov. Tako je zdaj v Dolnji Bistrici nad 20 novih članov, pa tudi drugod je podobno.

Najslabše so pripravili volitve v Bratoncih, kjer je glasovalo le 65 odst. članov Socialistične zveze. Podobno je bilo tudi v Trnju in Crensovcih, kjer so bile priprave slabše in kandidatne liste površno pripravljene. Toda nikjer ni bila tako slaba udeležba kot v Bratoncih. V vseh krajih občine Beltinci pa so opravili volitve novih odborov osnovnih organizacij Socialistične zveze že do poldneva.

Beltinci — občinsko središče

Na Madžarskem še vedno vre

Radi bi govorili o miru na Madžarskem, toda o tem še vedno ni mogoče govoriti, kljub mnogim razpravam o Madžarski v Organizaciji združenih narodov...

ščevali na upor. Tako in še malo drugače; vlada Janosa Kadarja izraza zaupanje de'abskim svetom...

Nehru se zavzema za izvenblokovsko urejevanje mednarodnih vprašanj

Predsednik indijske vlade Džavaharlar Nehru je obiskal predsednika ZDA Eisephowra. Ce upoštevamo dejstvo, da je Indija pravzaprav še nedavno bila kolonija...

proti kolonializmu z borbo proti kapitalizmu in ne priznava boja med ideologijami komunizma in kapitalizma. Socializem je zanj osvobodilno ljudstev in spreminjanje sveta...

Poljska počasi, vendar zanesljivo naprej

Na obeh letošnjih zasedanjih CK Združene delavske partije Poljske, ki sta bili julija in oktobra, so temeljito obrabčevali s prejšnjim obdobjem. Glavni pečat sedanjemu razvoju na Poljskem pa je del VIII. plenum, ki pomeni zmagajočo idejo socialistične demokracije.

Boji v Alžiru so vse bolj srditi

Po ugrabitvi vodij uporniškega gibanja so Francozi v Alžiru še na slabšem, kot so bili kdaj prej. Vojaško iniciativo so prevzeli uporniki, ki so zanesli bitke na vseh koncih Alžira. Samo v enem dnevu je tudi do 150 mrtvih in dokaj ranjenih.

Več šolske mladine v društva!

Sekretariat Sveta društev za skrb otrok in mladine Jugoslavije in Predsedstvo SK LJM sta na svojih sejah septembra 1956 razpravljala o delu s pionirji in sklenila, da ga treba v bodoče bolj organizirati in usmerjati v skladu z bogatimi tradicijami pionirske organizacije...

teljstvo itd., ki bi morali veliko bolj aktivno sodelovati s sanitarno inšpekcijo. Težiti je potrebno predvsem za tem, da bosta preprečevanje in zdravstveno prosvetevanje glavni smoter tega poslanstva...

Naš komentar

(Nadaljevanje s 1. strani) Iz tega vidika nizka realizacija v obrti ni opravičljiva, v kolikor je niso narekovali nepravilno določeni planski instrumenti.

Ob pričetku prihodnjega leta torej ne bo mogoče govoriti — vsaj o najnujnejših primerih ne — da obrtna podjetja ne zmorejo svojih družbenih obveznosti zaradi okrnjene proizvodnje, ki jo povzročajo slabe tehnične naprave...

Tako narekujejo letošnje izkušnje in splošna gospodarska predvidevanja za prihodnje gospodarsko leto predvsem organom samoupravljanja o obrtnih obratih vsestransko intenzivno delo ob družbeni potrebi proizvodov, ki jih proizvajajo, kajti to dejstvo in prilagoditev cen izdelkov trenutnim tržnim razmeram ob maksimalnih zalogah bo nujno naskovalo tudi močno selekcijo obrtnih obratov samih.

Slišali smo že tudi o popoldanski uri, ko je bila Budimpešta prazna, kot mrtoa v znak protesta — na poziv neznanih autorjev noben prebivalec tega glavnega mesta ni zapustil hiše. Pozneje so podoben protest izrazile žene, ki so šle v dolgi povorki molče na grobove Neznanež junaka in polagale nanj cvetje...

Centralni delavski svet Budimpešte pa je med tem opozarjal, da se zbirajo ljudje iz časa Rakosy — Gerö in da je vlada Janosa Kadarja začela organizirano kampanjo proti delavskim svetom in je to nevarnost novih tragedij v deželi. Centralni komite madžarske socialistične partije je objavil resolucijo z ugotovitvijo, ki je že znana, da je osnovni činitelj ostaje v Budimpešti bila kontrarevolucija...

Obveščamo

BRALCE POMURSKEGA VESTNIKA, DA IZIDE PRIHODNJA, NOVOLETNA STEVILKA, V SOBOTO, 29. DECEMBRA.

UREDNIŠTVO

mest in centralni delavski svet v Budimpešti. Istočasno so bila uvedena tudi nagla vojaška sodišča. Centralni delavski svet pa je pozival na doodnevni generalni štrajk.

V Generalni skupščini so znova razpravljali o Madžarski na osnovi resolucije 16. dež. Sovjetsko zvezo so obtožili za kršenje madžarske neodvisnosti in zahtevali umik sovjetskih enot pod kontrolo opazovalcev Združenih narodov. Znova so zahtevali tudi odhod generalnega tajnika v Budimpešto. Toda v odgovor je madžarska delegacija zapustila zasedanje v znak protesta zaradi omeševanja v madžarske notranje zadeve. Razprava v Združenih narodih se je nadaljevala in ponovilo se je zahtevanje naj ruska vojska zapusti Madžarsko, toda zaman.

Naposled se je glasilo sindikalno vodstvo ki odmerja delavskim svetom vlogo v urejevanju vprašanj ekonomične proizvodnje in v iskanju tržišč za svoje izdelke. Tako sindikati na Madžarskem, toda istočasno je na celo sodišče v Miskolczu obsodilo nekega Madžara na smrtno kazen, ker je prikrival orožje. V Egeru pa so zaprli več ljudi, ker so jih osumili, da so skrivali orožje in

Eden je „ozdravel“

Britanski premier Anthony Eden je po 24. dnevnem bolezenskem dopustu ponovno prevzel svoje dolžnosti z nastopom v Spodnjem domu. Med njegovo boleznijo so potihnile kritike na njegov račun in na račun njegove vlade, toda ozračje v Spodnjem domu še vedno ni kdo ve kako ugodno za premiera. Niti v Edenovi lastni stranki ga več ne sprejemajo z navdušenjem. Ali bo kos nalogam, katerih se je že prej nerodno lotil, ali pa bo to delo zahtevalo neko drugo osebnost, to je vprašanje dneva.

pognali vlak v zrak na progi Boigie — Alžir. V Alžiru — mestu pa je razglašeno obsedno stanje. Napadi iz zased se pač nadaljujejo in iz zagate ni mogoče brez pesimizma.

Počasi premiki ob Suez

Kairo-Jugoslovanska izvidniška skupina na severnem področju se je ustavila 55 km vzhodno od Sueškega prekopa. Izraelske obojezene enote so oddaljene od položajev naših le nekaj sto metrov. Na južnem področju so nadzorovale jugoslovanske čete prelaz pri vpetini Nikla pasu. Izraelske čete so baje minirale prelaz. Uničili so tudi cesto, ki pelje čez prelaz.

Ismailija — Na postaji v Ismailiji čaka čez 1000 pripadnikov egiptovske policije na ukaz, da bi odpotovali v Port Said. V samem Port Saidu je sedaj okrog 800 pripadnikov egiptovskih policijskih sil.

Kairo — Patrola jugoslovanskih čet je naletela v soboto na izraelske čete. Izraelci so zahtevali, naj se jugoslovanska patrola umakne od cestnega znamenja, ki obsekuje 50. kilometer.

Izrael je sporočil generalu Burnsu, da se bodo izraelske čete umaknile s Sinajskega polotoka šele tedaj, ko bo OZN zamajčila izraelske meje napram Egiptu in drugim arabskim državam.

New York. — Skupina 500 izvedencev iz 8 držav bo v kratkem pričela čistiti prekop, v katerem je potopljenih okrog 59 ladij. Sprva so menili, da bo trajalo čiščenje 6 mesecev in veljalo okrog 40 milijonov dolarjev. Zadnje ocene pa kažejo, da bodo dela končali mnogo hitreje, pa tudi stroški bodo nekoliko nižji.

Kairo. — Kakor piše egiptovski časopis »Al Ahram« je v Port Saidu še vedno zelo napet položaj. Angleško-francoske čete vdirajo v arabske četiri in napadajo stanovanja z izgovorom, da iščejo orožje. Ogroženo prebivalstvo, zapirajo študente in druge državljane. Letala neprestano preletavajo mesto, predmestja in bližnja jezera.

Port Said — Pred nekaj dnevi je prišlo

Britanija je brez bencina

Angleški delavci že tudi čutijo zmotno politiko svoje vlade, ki se izraža v pomanjkanju bencina. Okrog 40.000 delavcev dela skrajšano, 1500 delavcev pa je izgubilo delo. Najbolj so prizadeti delavci industrije avtomobilov. V nekaterih predelih Velike Britanije so morali omejiti avtobusni promet. Tam vozijo tovorne s svojimi avtomobili delavci na delo. V januarju se bodo podražile vozovnice londonskih avtobusov zaradi podražitve bencina, posebni avtobusi za izletništvo pa bodo v tem mestu ukinjeni. Ker se zvišujejo prevozni stroški, mislijo v poslovnih krogih na zvišanje cen goriva in ostalega potrošnega blaga. Podražil se bo tudi kruh in druga živila. Pred racionaliziranjem bencina se je začela borba avtomobilistov za nakup bencina. V kolonah čakajo pred bencinskimi črpalkami na red. Mnoge črpalke pa so že skrajšale delovni čas. Nekatere sploh ne prodajajo bencina.

Do ostrih spopadov med egiptovskimi komandosi in anglo-francoskimi enotami v eni izmed mestnih četrti Port Saida.

New York. — Skupščina OZN je že večkrat zavrnila predlog angleškega in francoskega delegata, da bi sodelovali pri čiščenju Sueškega kanala tudi Anglija in Francija. Po zadnjih vesteh pa omenjajo možnost, da bi po sporazumu z egiptovsko vlado sodelovale tudi anglo-francoske ekipe za čiščenje. O tej možnosti sta govorila na predvečerašnjem zasedanju britanski predstavnik v OZN Pearson Dixon in glavni tajnik Hammarskjöld.

do ostrih spopadov med egiptovskimi komandosi in anglo-francoskimi enotami v eni izmed mestnih četrti Port Saida. New York. — Skupščina OZN je že večkrat zavrnila predlog angleškega in francoskega delegata, da bi sodelovali pri čiščenju Sueškega kanala tudi Anglija in Francija. Po zadnjih vesteh pa omenjajo možnost, da bi po sporazumu z egiptovsko vlado sodelovale tudi anglo-francoske ekipe za čiščenje. O tej možnosti sta govorila na predvečerašnjem zasedanju britanski predstavnik v OZN Pearson Dixon in glavni tajnik Hammarskjöld.

10% popust pri nakupu leposlovnih knjig od 20. do 31. decembra 1956

v knjigarnah Časopisno-založniškega podjetja »POMURSKI TISK«

»DOBRA KNJIGA«, M. Sobota — PAPIRNICA, M. Sobota — »VESNA«, Lendava — KNJIGARNA, Ljutomer KNJIGARNA, Gornja Radgona

Pri Dokležovju most čez razbremenilnik

Na cesti Bakovec — Dokležovje zaključuje delo na mostu čez razbremenilnik Mura — Ledava. To je že tretji železobetonski most čez razbremenilnik. Prihodnje leto bodo zgradili še most na cesti M. Sobota — Bakovec.

Srečanja ob mejnih kamnih

Ob meji je bilo danes belo morje megle. V zastoru vlažnih hlapov se je počasi premikal graničar. Za njim je razstrta zemlja razdejanja in trpljenja; samo nekaj korakov dalje je Madžarska, v tem jutru zarstrta še vedno v nejasnost teh dni žrtvovanj in upanja in v meglo. Pravzaprav je vzdolž meje, ki deli dve državi, še vedno slovenska zemlja, naše Porabje. Toda slovenskih naselij, slovenskega Senika ni videti.

Na meji sem, toda ne zaradi razgleda, ne zaradi tega da bi napisal zanimivo reportažo ob pogledu na Madžarsko. Preprosto zaradi tega sem tukaj, ker je pred nami Dan Armade. Nekaj bi vam rad povedal o naših vojaki in njihovem življenju vzdolž naše meje. O vojaki in ljudeh ob meji. Zato sem tukaj!

»Kako je bilo?« sem vprašal. Povedal sem pač tako kot mislimo. A mislimo še vedno, da je bilo v teh dneh na naši meji burno, da so naši graničarji doživljali razburljivo trenutke. Pa ni bilo tako.

»Nič posebnega.« so mi povedali. Pravzaprav tukaj sploh ni bilo oboroženih ljudi, čeprav ve ves svet, da so na Madžarskem bili srđiti boji in je bila vsa ta dežela v ognju. Na tromeji so videli madžarskega vojaka in častnika. Slišali so tri strele in to je bilo tudi vse. Niže je bilo več doživetij. Tam, kjer se Goričko preteka v Ravenško, so prihajali v manjših skupinah čez mejo. Naši graničarji so pričakovali več prehodov. Zato so manj spali in so bili mnogo bolj pazljivi na svojih mestih.

knjige, ki jih je dobila mladina ali kdo že ob otvoritvi združenega doma v nagrado... Na partijskem sestanku smo razpravljali o tem.

Grem vzdolž meje in gledam bele kamne s črnimi črkami: FNRJ in se čudim samemu sebi in takšnemu pogovoru, ki nima nič skupnega z mejo in vendar mnogo skupnega z življenjem, s vsakdanjim življenjem, ki ima tudi neke svoje meje, ob katerih se premalo zastavljamo.

»Nismo se plašili, navikli smo na dužnost!«

»Nismo se plašili, pazljivo smo čuvali naš teritorij. Navikli smo na granico in na težko dužnost graničarja,« mi je povedal Adem, Hrvat iz Bosne, enostavno. Od njega sem zvedel, da so z velikim zanimanjem spremljali spopade ob Suez in še bolj v Madžarski, zdaj pa jih najbolj zanima naš odred na poti po Sinaju. Vsak vojak ima naročen po kakšen časopis, poleg tega pa dobivajo še Borbo, kot po vseh naših enotah. Ob karaulah pa imajo tudi igrišče za odbojko, v karaulah igrajo šah in včasih berejo knjige. Še več časa pa porabijo za pogovore.

»Ali so vam sorodniki zdaj česse pisali?« sem povprašal.

»Še manj pisem smo sprejeli,« je bil odgovor. »Ze cel mesec nisem

dobil pisma,« je dejal brkati Srb in se nasmehal. Češ, tudi naši doma niso v skrbeh. Vsi vemo, kako je.

Srečanja s spomini

Savo je marsikaj doživel v otroških letih. Od doma mu pišejo tudi prijatelji iz mladinskega aktiva. Včasih je bil blagajnik mladinske organizacije. Pišejo mu, da še vedno gradijo, kot so začeli že prej, hotel, bolnišnico itd. Tamkaj, kjer je dom Save, so ustaši požigali in rušili. Marsikaj je bilo treba nanovo zgraditi. Savo je iz Mrkonjič grada pri Jajcu. Srb je iz Bosne. Muslimana neopredeljene narodnosti nisem srečal, čeprav jih je v Bosni mnogo in menda tudi na naši meji nekaj.

»Spominjam se jeseni enainštiridesetega leta,« se pripovedoval Savo. »Bežali smo pred ustaši, vedno samo bežali. Blato in mraz, a mi

bosi. Videl sem ustaše, kako so poklekali, merili in streljali. Videl sem ljudi, kako so se zadedi prevračali. Videl sem mater, ki so jo ustrelili in potem je ustaš z nogo razbil glavo njenemu otročičku. Videl sem, kako so po petdeset ljudi

zaprlj v hišo in jih zažgali... Oče je bil kurir partizanskega odreda in je zdaj predsednik Socialistične zveze v vasi...»

Srečanje s takšnimi spomini ob

Če je treba — vsi smo Armada

Povsod se pripravljajo na praznovanje Dneva armade, toda medtem ko se drugod šele pripravljajo, so v Kuzmi že praznovali. Predstavniki občinskega ljudskega odbora Socialistične zveze in Zveze komunistov Grad so obiskali vojaške tankajšnje karaule. Prinesli so jim darove, cigarete, vina in knjig. Vojaki so jih dočakali s pesmijo in zvoki harmonike, pa tudi z recitacijami. Skupaj so zapeli Zavet graničarja in skupaj so šli potlej v vas, kjer so se jim pridružili še drugi vaščani.

Toda Dan armade bodo proslavili še enkrat, 22. decembra v svojem krogu v karauli in tudi v vasi skupno s šolo, ki tudi pripravlja del programa.

Kuzma je pravzaprav središče zabave za vojaške tudi čez pet kilometrov daleč ob meji. Pa tudi Grad poznajo. Tamkaj so igrali nogomet in zmagali. Toda tamkaj so se tu-

Zgodovinski dnevi

JLA

22. DECEMBER — DAN JLA

Po odredbi tovariša Tita je bila 22. decembra 1941. leta v bosenskem mestu Rudo ustanovljena Prva proletarska brigada narodnoosvobodilne vojske Jugosla-

vije, prva redna enota naše Armade.

Ta dan slavimo kot Dan rojstva Jugoslovanske ljudske armade.

7. OKTOBER — DAN JUGOSLOVANSKE ARTILERIJE

Prva artiljerijska baterija v narodno-osvobodilni borbi, ki je bila v sestavi Čačanskega partizanskega odreda, je 7. oktobra 1941. leta ustanovljena prva pomorska partizanska enota, s čimer so bili postavljeni temelji za razvoj partizanske mornarice. Ta dan slavimo kot — dan Jugoslovanske artilerije.

10. SEPTEMBER — DAN JUGOSLOVANSKE VOJNE MORNARICE

Na osvobojenem ozemlju Makarskega Primorja, v Podgori pri Biokovem, je bila 10. septembra 1942. leta ustanovljena prva pomorska partizanska enota, s čimer so bili postavljeni temelji za razvoj partizanske mornarice. Ta dan slavimo kot — Dan Jugoslovanske vojne mornarice.

16. JULIJ — DAN JUGOSLOVANSKIH TANKISTOV

Tovariš Tito je 16. julija 1944. leta podpisal ukaz o ustanovitvi I. tankovske brigade. Prva tankovska brigada je takoj po ustanovitvi sodelovala v številnih akcijah proti sovražniku. Ta dan slavimo kot — Dan tankistov Jugoslovanske armade.

21. MAJ — DAN JUGOSLOVANSKEGA VOJNEGA LETALSTVA

Skupaj s kopenskimi partizanskimi enotami je 21. maja 1942. leta prvo partizansko letalo poslovalo v boj proti okupatorju in domačim izdajalcem, ko je pilot Franjo Kluz s »Potezom« napadel ustaše v Orehovcu. Ta dan slavimo kot — Dan Jugoslovanskega vojnega letalstva.

15 let JLA

(Nadaljevanje s 1. strani)

Mnogi naši zunanji sovražniki so že morali krepko računati na njeno udarno pest in občutiti veliko moralno moč vseh jugoslovanskih narodov, ki se prepričljivo očituje v tem, da vedno podpre poroka svoje svobode. V sedanjih razburkanih političnih razmerah na svetu je moč naše Armade še vedno zelo pogojena z obstojem, notranjim napredkom in zunanjim uveljavljanjem Jugoslavije kot dežele, ki je v svojih dejanjih eden najbolj iskrenih pobornikov za enakopravno mednarodno sodelovanje in miroljubno sožitje med državami, ne glede na njihov notranji družbeni sistem.

Naša Armada se krepi in raste v naročju svojega ljudstva, pod Titovim vodstvom. In to našo, v nedopovedljivo krutem boju na življenje in smrt rojeno Armado, cenijo naši narodi kot svobodo svoje domačije. Kajti naša Armada, naši narodi in naša svoboda — vse to je resnična nerazdružna celota!

pa veselo zapoje fantje z Gorenjske, Stajerske in drugih slovenskih pokrajin.

Take prireditve so nam zelo po volji in zato tudi z veseljem sodelujemo. To je naše popoldansko delo, dopoldne pa imamo vojaške vežbe. Snovi, ki je predvidena za radiotelegrafiste, namreč ni malo, zato pa se je potrebno precej učiti, da jo obvladaš. V naši enoti smo jo uspešno obvladali in že opravili zrelostne izpite za radiotelegrafiste.

Pridobljeno znanje smo že večkrat prikazali na vajah z drugimi, nam enakimi enotami. Vsakokrat smo dobili pohvalo za dobro opravljeno borbena naloga.

Lojze Veberič,
V. P. 9406/2, Zagreb.

PISMO o kulturno-umetniškem delovanju v JLA

V zadnji številki Pomurskega vestnika sem bral, da se v mnogih krajih Pomurja pripravljajo za praznovanje Dneva JLA. Tako pa je tudi v vojski. V naši enoti imamo pevski zbor, igralsko skupino in druge kulturno-umetniške sekcije.

Ob vsakem državnem prazniku nastopamo z raznimi točkami: s kratkimi igrami in skeci, pevski zbor pa s pesmimi, med katerimi ne manjka niti slovenskih narodnih. Ob koncu prireditve imamo vedno veseli zaključek. Kitaristi in harmonikarji zaigrajo najbolj priljubljene skladbe za veselo razpoloženje. V naši sredini imamo tudi harmonikarja iz domačih krajev, ki nam prav rad zaigra narodne pesmi in poskočne Avsenikove polke. Ob njegovi spremljavi

EN DAN NA MANEVRU

V koloni korakamo. Zge pripeka. Znoj obliva telesa. Z obličja odteka. Zemlja ga vpija: suha, razpokana, sipka... Njiva. Orač. V brazdo rine nož lesenega pluga...

Marš. Puška nabita. Pred nami je bitka. Zaseda. Napad. Sovražnik razbit se umika. Vojak vzklika. Zbor. Odmor. Diskusija živa.

»Tovariš, dva dima.«

»Vode!«

»Je ni.«

»Naprejš!»

Poslednja etapa. Strumen paradni korak. Pesem. Četa za četo zavita v prah. Po ulicah mesta išče pogled dekleta. V logoru dežurni čaka. V ozadju baraka. Trata. Senca. Počitek!

Kakor odličji iz bronca smo — s puškami v naročjih. V naša obličja so vkleasali napore brazde dejanja. V nas so majhna svetišča človeku čutečemu s težko surovo prstjo; zdi se mi: srkam kot mlado vzbrstelo drevo sok zdravi iz nedrj zemlje...

In zopet je en dan za nami. Dan, ki se je začel pred tretjo zjutraj s preplahom. Marš tridesetih kilometrov je za nami. Marš in dvaindvajset minut poti pod plinsko masko sta za nami. In napad na Zebrenjak. Zebrenjak: hrib z granitno kulo na vrhu. Zebrenjak s spomenikom na 12. oktober

OKRAJNI PRVAK REŽONJA MED ŠAHISTI JLA

V počastitev 22. decembra, Dneva JLA, so pripadniki naše vojske priredili v prostori hotela »Zvezda« šahovsko simultanko in na njo povabili okrajnega šahovskega prvaka, dijaka ESS Franca Režonja.

Simultanko je vodil vodnik Siljegovič, katerega poznajo pod tem imenom vsi športniki M. Sobote. Saj v resnici tudi ni športa, pri katerem ne bi sodeloval ta športni »as«. Je pa tudi reden in vesten član šahovskega kluba v M. Soboti in ga po pravici lahko prištevamo med šahovske »pravake« v Soboti.

1942. leta. Spomenik slavni zmagi srbske vojske nad Turki. Tu je bila kumanovska bitka. Bitka maščevanja za poraz na Kosovem polju. Serpentinasta pot vodi ob debelih kamnitih stenah in v prostoru podobnemu preddvorju je plošča z vklesanimi besedami: »Poštuj hrabre, što slomiše silu...« Menda se nadaljuje »I čuvaj jim stanštie vječito...« toda vsega ni mogoče prebrati. Plošča je okrušena, gotovo od takrat ko so Bolgari med okupacijo razrušili gornji del mogočnega spomenika. Tedaj so Bolgari storili zločin nad našimi spomini in razširili vest med ljudmi, da je razdejal kulo grom iz neba...

Od tod, z Zebrenjaka smo ogledovali pokrajino, podobno lepemu reliefu iz pravljice ali reliefu v vojaškem štabu, kajti pred očmi nam je bila nenehoma nedostopnost kule in njen neverjetno važen strateški položaj. In to je bila utrda Turkov, a moči v kumanovskem boju so bile enake.

Počivali smo in zajtrkovali. V kamnolomu blizu nas so pokale mine. V skupinah vojakov se je razpredal pogovor. Opazoval sem čredo ovac na sosednjem pobočju in prisluškoval pesmi pastirčkove piščali. Zada, daleč zadaj so vrhovi Šar planine, kakor ledene, zasnežene skale v oblakih. Povsod tod okrog so črede ovac, jagenjčki blejijo med njimi in zvonce klepetajo. Po-

Tekmovanja se je udeležilo 16 pripadnikov JLA. Tako je imel Režonja tudi zdaj priložnost, da pokaže svojo šahovsko moč. To je tudi dokazal. Pri 16 nasprotnikih je 2-krat remiziral, ostale igre pa dobil.

Pozdravljamo to športno manifestacijo JLA in želimo še večjega zblizanja z našimi vojaki-športniki. B. R.

V počastitev Dneva JLA sta se v odbojarskem srečanju pomerili moštvi JLA in šoške mladine. Zmagali so mladinci 3:1 (15:11, 7:15, 15:4, 15:7).

Mimogrede ...

Mimogrede o Zenavljah in tamkajšnjem mladinskem aktivu. Skupno z vojsko je vas proslavila Dan republike. Vojaki so zaplesali različna kola in zapeli nekaj savdalink. Tudi pesem Mrtvi proleter so recitirali. Srečanje je bilo v prazničnem vzdušju. Niti zabavnega dela ni manjkalo. Sicer pa tudi v drugih dneh ne manjka pesmi harmonike, poučnih besed in ne plesa. V Zenavljah prihaja mladina iz Neradnovca, Martinja in od drugod.

»Nisem še slišal, da bi semkaj prišel okrajni sekretar mladine,« mi je rekel poročnik. »Učitelj in jaz se lotiva stvari in gre. Morda bi lahko šlo tudi bolje.«

Meja je tiha in spokojna, kakršne si meje ne moremo zamišljati v pisarni ali toplem domu. Včasih se tudi kaj zgodi. Na avstrijski meji so nedavno ujeti tri ubežniki. Dva sta hotela ubežati v Avstrijo, eden pa se je vrnil iz Avstrije. Naveličal se je tujine. Ona dva pa sta rekla, da sta se izgubila in zašla na mejo, nameravala sta obiskati sorodnike. Vedno enak izgovor. Kdo bi mu verjel?

»Vsaj šah naj bi kupili mladini,« je omenil oficir med potjo. »V Čepincih imajo v zaklenjenih omarah

Odgovor na vprašanje

Dobili smo odgovor na zastavljeno javno vprašanje menze, mesnic in kluba delovnih ljudi. Ta odgovor objavljamo v nekoliko skrajšani obliki.

V odgovoru na javno vprašanje je izraženo mnenje, da so stavljena vprašanja in kopica podobnih vprašanj — širši družbeni problem. Izraženo je prepričanje, da je likvidacija in preseljevanje obstoječih poslovnih enot le trenutna rešitev, ki je le v redkih primerih izvedljiva. Ti problemi da niso rešljivi brez stanovanjskih gradenj, predvsem poslovnih prostorov. Torej spada v vrsto javnih vprašanj tudi vprašanje, kdo naj bo investitor gradnje lokalov. Torej je ustanovitev menze v danih pogojih odvisna od razumevanja kolektivov in drugih državljanov, ki naj s skupnimi napori najdejo primeren lokal. Pri tem pa je poudarjeno dejstvo, da pristojni organ (občinski ljudski odbor) ni v stanju, da bi birokratsko administrativno začel likvidirati gostišča ali druge poslovne enote po svoji volji, pa čeprav je teh ali onih preveč, temveč samo ob določenih ZAKONITIH pogojih. Toda v odgovoru je navedeno tudi prepričanje, da je gostilna v Soboti preveč s pripombo, da jih ni več kot jih je bilo nekoč, toda vsekakor preveč v odnosu na število ostalih važnejših institucij. Obstoj gostilne torej ovira ustanovitev ostalih poslovnih in drugih enot — ker so potrebe večje kot možnosti. Zelo energično je poudarjeno, da je pri vsem tem treba računati na delavsko samoupravljanje, zaradi česar kolektivov ni mogoče čez noč brisati iz seznama, kot bi lahko storili to pred osmimi leti, kar je edino prav, da »posamezniki ali skupina ljudi ne more uveljaviti

zaobljani in kolektivni vse preveč cenimo svoje pravice, premalo pa se zmenimo za svoje dolžnosti. Pozabljamo torej, da je mogoče pravicam zadostiti samo s pogojem, če izvršujemo svoje dolžnosti. Kolektiv »Vesne« na primer ni pristal na preselitev izven centra mesta. Kolektiv »Plavice« ni bil pripravljen odstopiti del svojih prevelikih prostorov, zasebni koristnik stanovanja ni pristal v preselitev... Preveč je zoperstaoljanja: »Vrzite me ven, »Ukrepatje, če boste uspeli!« »Tožite!« in podobno, namesto, da bi bili pristopni za reševanje problemov, ki so v korist naši mestni skupnosti.

Zdaj pa je na vrsti popolnoma določen odgovor na vsa tri vprašanja. Takole pravijo: Menzo bomo v Soboti dobili v kratkem, če se predvideni ustanovitelj strinja s prostori gostišča »Ledava«, če bo lastnik oddal lokal v te namene, če se bodo abonenti strinjali za menzo izven centra mesta. Mesnico bomo dobili v Soboti, ko bo sproščen lokal, o katerem je bilo govora. In nazadnje klub delovnih ljudi, katerega ustanovitev je utemeljena in bolj preprosta. Ni zadržkov za ureditev stare kinodvorane v gradu za gledališke potrebe in v dobro voljo se najdejo prostori v Soboti, ki bi jih lahko uporabljali v slične namene, niso pa primerni za druge lokale. V predledkih bi se lahko za to uporabili prostori, kjer so zbori volivcev in drugi večji shodi. Bolj delikatno vprašanje pa je onostranska likvidacija gostišča v korist klubskih pro-

Kramljanje z gornjebistričkimi člani SZDL

Kaj pa bo z našo Muro? Na hrvaški strani se bodo prihodnje leto temeljito spoprijeli z njo. Tudi pri nas bomo morali dalje od »krapanj«. In vodna skupnost? Brez rednega plačevanja prispevkov se ne da mnogo napraviti — še sicer samo toliko, kolikor je zares nujno potrebno. Slabo pa je to, da ponekod gledajo na vodno skupnost čisto z ozkega lokalnega stališča, češ: kaj bomo plačevali, ko se pa pri nas itak nič ne naredi. Vodna skupnost je organizacija vsega ravninskega Prekmurja in v luči tega dejstva je treba presojati njeno delovanje.

Promet. Mnogo obojetaja izboljšanja v prihodnosti, kajti kmetijsko zaledje je treba čimbolj povezati z večjimi potrošniškimi in industrijskimi središči, da bo mogoče kmetijske pridelke po najkrajši poti in najhitreje spraviti na trg. Slabe prometne zveze so sedaj zavora za učinkovitejšo zamenjavo dobrin med mestom in vasjo, podražujejo prevozne stroške in znatno povečujejo razliko med nabavno in prodajno ceno določenih dobrin — kar je težko sprejemljivo tako za pridelovalca, ki meni, da je svoje blago poceni prodal, kakor tudi za potrošnika, ki mora življenjske dobrine drago plačevati. Strokovnjaki že predvidevajo gradnjo nove moderne ceste Lendava—Gor. Bistrica—Ljutomer—Videm—Maribor, ki bo trdno povezala osrednji del Pomurja s šta-

nersko metropolo. Če Muro bo potrebno zgraditi tri večje mostove, ki bodo odgovarjali sodobnemu prometu. Zelezniška postaja v Belčincih je preveč od roke — celo za same Belčince, kaj šele za ostale kraje. Tu se bržčas ne bo dalo mnogo spremeniti, kajti v bodoče bomo prav gotovo dajali prednost dobrim cestno-prometnim zvezam in bolj elastičnemu avtomobilskemu prometu.

Tako nekako je potekal razgovor tajnika OLO tov. Rapoše s člani SZDL v Gor. Bistrici. V šolski učilnici se je zbralo čez 40 vaščanov. Najprej so v skupinah kramljali o domačih zadevah. Stirje priletni moške so iskali po šolskem zemljevidu: Berlin, Pariz, Kjopenhaven... Kje vse drugje so še bili v mladih letih? V Gor. Bistrici menda ni hiše, ki ne bi imela vsaj enega zastopnika v tujini. Kljub temu pa so tudi zelo doma. Samo prislulnimo!

»Za elektriko smo se borili in jo tudi dobili. Obnovljeni most je naše delo. Urejujemo vaši studenc. Prosvetno društvo se je razvilo in pokazalo konkretne sadove... Pri vsem je bila pobudnik SZDL.« je poročal Stefan Pučko.

To je treba povedati vsem vaščanom — 669 volivcem — predvsem tistim, ki pravijo, »da od SZDL nikaj nimajo«. Tudi takih je še dosti v vasi, kajti 150 članov SZDL ni posebno častno število, če ga primerjamo z množico volivcev. Preseneča pa to, da je med člani SZDL kar 41 gospodinj. Ustaviti se je potrebno tudi ob 51 delavcih. Z njimi so navezali stike in tudi

prodri... Samo sedem je še neorganiziranih. Potrebno je politično-vzgojno delovanje med delavci.

In tako dalje. »Več članov imamo kot lani. To je nekaj, ni pa še vse; premalo smo se še približali ljudem. Sami sestanki ne zadostujejo. Ljudi je treba obiskati in se z njimi po domače pogovoriti. Priznava: tu je še precej neobdelanega polja...« je kritično razčlenjal svoje misli sekretar SZDL tov. Stane Skoberne.

Res je: potem bi imeli v vasi še več Siplenovih družin, v kateri so našli kar šest članov SZDL.

Pogovor je tekla dalje: v rubežih, ki so včasih tudi protislovlje zaradi tega, ker kmetje ne dobijo vedno pravočasno denarja od svoje zadrge za prodane pridelke. Drugi spet do zadnjega odlašajo, čeprav jih to velja nepotrebne stroške. Z davki je križ — to je res, toda nekaj je treba pramkniti v skupno blaginjo za šole, ceste, bolnišnice... V soboškem okraju smo letos izdali čez 90 milijonov din ali 13 odstotkov vseh proračunskih dohodkov za brezplačno zdravljenje ljudi. Ob tem so tudi v Gor. Bistrici resno zamislili. Dalje o članicah SZDL, ki bi jim bilo potrebno posredovati več koristnega znanja za gospodinjstvo. Sekcija ženske pod okriljem zadrge, tečaj, posveti... V Odrancih so žene že opravile kuharski tečaj, zakaj ne bi še pri nas začele... je povedal možak pri vratih, ki je bil sicer precej »dobre volje«.

Slavko Klinar

Kaj so ugotovili na zboru volivcev v Gornjem Lakošu?

Volivci v Gornjem Lakošu na svojih sestankih vselej ob pravem času razkrijejo svoje pereče probleme. Tako so tudi na zadnjem zboru kritično ocenili delovanje krajevnega odbora, pregledali naloge in uspehe vaškega elektrifikacijskega odbora in izvolili nove odbornike v šolski odbor.

Krajevni odbor je sicer uspešno deloval pri urejevanju vaških jarkov in poti, vendar pa je v precejšnji meri odgovoren za to, da niso navozili gramozja na vaše ceste in poti. Predsednik odbora je poročal, da je kriv občinski ljudski odbor, ki ni zagotovil denarnih sredstev za nakup gramozja, vendar pa to ne zmanjšuje odgovornosti krajevnega odbora pred volivci. Dokaz za to je dejstvo, da so vsi krajevni

odbori v občini pravočasno nakupili potrebnih gramoz, samo odbora v Gornjem Lakošu in Gaberju sta čakala na pozno jesen. Ko ni več mogoč odvoz gramozja zaradi slabih poti h gramoznicam.

Elektrificirajo vas. Transformator je že dograjen in drogovi postavljeni, vendar gre vose delo dosti bolj težko od rok, kakor v sosednjih vaseh, ki še nimajo elektrike. Kraj namreč nima takih pogojev, kakor n. pr. Gaberje, Kapca in Hotiza, kjer z izkupičkom od prodanelega lesa in gozdov bivših agrarnih skupnosti krijejo v glavnem vse stroške za omrežje nizke napetosti. Ugotovili so, da brez posojila ne bo šlo. Potrebno pa bo tudi razpravljati o vpljavi krajevnega samopriskva. Pohvalili so tudi nekateri odbornike elektrifikacijskega odbora, ki požrtvovalno odstranjuje razne probleme. Najdejo se še namreč med vašani ljudje, ki bi lahko pomagali pri elektrifikaciji — tako z denarnimi sredstvi kakor z delovno silo —, pa tega nečejo iz raznih neupravičenih razlogov. Volivci pa so tudi tem ljudem pripravili neprijetno presenečenje. Elektrifikacijski odbor je namreč predlagal, da jim je potrebno pozneje zaobrati pristop k omrežju, vse dotlej, dokler ne bodo vplačali določenega zneska stvarnih stroškov pri gradnji omrežja in tako vsaj delno pokrili sedanje križe in težave vaščanov, ki gradijo omrežje. J. K.

Z občnega zbora društva PM v Lendavi

Iz poročanja tov. Lindičeve je bilo razvidno, da je bilo društvo vse leto delavno. O delu društva nekaj v številkah. Ob praznovanju Novoletne jelke so lani obdarili preko 1400 otrok. Društvo je ob tej priložnosti uprizorilo dobro mladinsko igro. Letošnji pionirski dan je še posebno dobro uspel. Pogostili so okrog 600 otrok. Društvo je uspešno izvedlo tudi občinsko šahovsko pionirsko prvenstvo, kjer so bila narajena najboljša moštva. Člani

društva prijateljev mladine so mnogo prispevali, da je bilo v letošnjem letu organizirano letovanje v Solčavi, ki se ga je udeležilo okrog 200 otrok iz občine. Lepo sodelovanje je bilo opaziti med društvom in lutkovno igralsko skupino, ki je v letošnjem letu večkrat presenetila lendavsko šolsko mladino. Društvo je priredilo tudi družabni večer s programom za vaješnico mladino.

V razpravi so govorili o dejavnosti mladinske organizacije, ki je v letošnjem letu skoraj ni opaziti. Predsednik občinskega mladinskega komiteja se je zavzemal za to, da bi mladina dobila primeren prostor, kjer bi se lahko sestajala. Prav gotovo bi v tem primeru odpadli razni sestanki po slaščičarnah. Več pozornosti bo potrebno posvetiti tudi socialno in moralno ogroženi mladini. Na zboru so obširneje razpravljali tudi o pripravah za letošnjo Novoletno jelko. V zvezi z obdaritvijo otrok so bili nekateri mišljenja, da naj bi šolska mladina dobila praktična darila. Občni zbor je izrazil priznanje za požrtvovalno delo predsedniku društva tov. Dragu Lugariču, ki je bil v jeseni premeščen iz Lendave. -jo

Vrečičeva mama je legla k počitku

Pretekli teden so pospremili k večnemu počitku Judito Vrečič, roj. Kumin iz Skakovec v Prekmurju. Pokojnica je bila rojena 11. nov. 1871 in tako dočakala dobrih 85 let starosti. Lepa in topla jesen življenja matere Ludvika Vrečiča, akad. slikarja, je ugasnila.

Poglavitna mladost prepreste kmečke žene — pokojnice — je bila, da je v svoji kmečki skromnosti dala v najtežjih časih preteklosti šolati otroke. S svojo prirojeno treznostjo in življenjsko izkušnostjo je v največji možni pomagala nadarjenemu sinu Ludviku, tragično preminulemu slikarju-umetniku, o katerem smo že večkrat pisali tudi v našem časopisu.

Ceprav preprosta mati, je kariero svojega sina dočakala in ga kot umetnika tudi domaela. Nihakor pa ni mogla dometi, da njen sin počiva daleč od nje na Madžarskem, daleč od rodne grude, in da kljub mnogemu pisanju še nihče ni prinesel obledelehi platen — kakor prvi tov. Sebanjič — domov in jih spravil tja, kamor spadajo. Tudi spomenik ni mu lahko postavili.

Le mirno počivaj, z zadovoljstvom, mati, ki si dala Prekmurju umetnika! Lahko naj ti bo domača zemlja.

Še kaj iz Kríževca pri Ljutomeru

Leto gre izredno hitro h kraju. Po vseh društvih je veliko dela, posebno z občinskimi zbori. Pred kratkimi smo imeli v Kríževcih kar dva občna zbora. Posebno zanimivo je bilo pri kríževcih mladih strelcih. To je šele leto dni staro društvo in se že lahko pokaže z dokaj lepimi uspehi. Šteje 70 članov, od tega je precej mladine. Letos so se borili z začetnimi težavami, ki so se posebno kazale v problemih organizacije: manjkalo je finančnih sredstev. Nimajo niti primernege strelišča, čeprav je sedanje dobro zavarovano in tudi dovolj varno. Izvedli so vse predpisane programe vaj v streljanju z zračno puško. So druga najboljša družina v okraju, v svojih vrstah pa imajo celo okrajnega prvaka tovariša Feliksa Andrejšeka. Graje vreden pa je odnos okrajnega odbora strelske zveze, ker ni bil dovolj pozoren do ustanovljene družine in ji je zelo malo nudil. Večkrat je manjkala municija in niso je mogli dobiti. Prav tako ni dobil najboljši strelac nobene diplome ali kaj podobnega. (nb)

.... IN GASILCI

Tudi na tem občnem zboru je bilo veliko zanimivega. Naše PGD šteje 54 članov in 10 mladincev-pionirjev. Med ostalim je posebno prišlo do izraza to, da se naši gasilci zanimajo za uspeh svojega društva. Letos so preveč zanemarjali redne vaje, bolj bi morali skrbeti za tehnično izpopolnjevanje, v društvu bi morali pritegniti tudi več žena in več mladine. Zelo pa so srbeli za popravilo brizgalne, za dopolnitev orodja, dalje so obiskali vse gasilske prireditve v občini, okraju, bili so tudi na republiškem festivalu v Mariboru. Prav tako se je vsak posameznik zelo zanimal za naše notranje in zunanje politično dogajanje.

RAZDELJEVANJE KNJIG PD

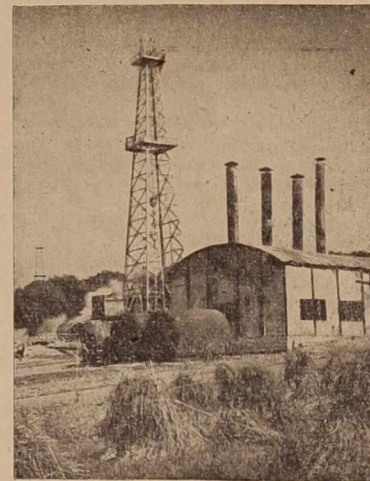
V občinskem merilu smo na našem območju pridobili največ na-

Vse sile za varnost in zaščito podjetja

Člani prostovoljnega industrijskega gasilskega društva zdravišča Slatina Radenci so se predzadnji nedeljo na občnem zboru temeljito pogovorili o svojih uspehih in o neuspehih.

Med največje uspehe štejejo razvitje gasilskega prapora in pa to, da so vsi člani opravili izpit za izprašane gasilce. V društvu sodelujejo tudi ženske. Za hiter nastop pri morebitnem požaru imajo v vsakem od treh obratov izvežbano desetino, ki lahko takoj posreduje. Društvo ima v podjetju veliko odgovornost, zato bi morali nekateri člani še bolj zavestno obiskovati redne vaje.

Društvo stremi za tem, da bi pritegnilo v svoje vrste čim več delavcev in uslužbencev ter jih usposobilo za preprečevanje začetnih požarov, pri uporabljanju gasilskega orodja in zaščitnih naprav v obratih. Orodja ima sicer precej, vendar pa je samo ena

M. Sobota — Titova ulica

svojih teženj, ki niso v skladu s pravicami kolektivov in vse družbe.

Dalje je zapisano v odgovoru na javno vprašanje, da je ustanovitev menze potrebna in da ni vprašanje njenega obstoja — če je res želja večine ljudi, ki so vezani na kolektivno prehrano» tako. Toda osi merodajni forumi niso oztrajali pri trditvi, da je menza res potrebna, kajti razmišljali so o njeni rentabiliteti in o tem ali so v takšni menzi lahko iste cene in celo nižje kot v ostalih gostiščih. Celotna predstavniki predvidene ustanovitve menze se je izrazil proti likvidaciji gostišča pri tovarni mesnih izdelkov. Tudi odposlanci zbora proizvajalcev LRS, ki so zbirali podatke za rešitev pritožbe omenjenega kolektiva, so močno odspeleovali ustanovitev menze.

V odgovoru na javno vprašanje je izraženo prepričanje, da je mesnica bolj potrebna kot menza, toda da ima tudi sanitarna inšpekcija svoj upravičen prav. Ob tem pravijo, da zasebnih lokalov ne mara urediti tako, da bi ustrezali namenom. Kljub temu bi mesnica že poslovala v zadružnih prostorih, ki jih uporablja trgovina »Vesna« v Titovi ulici. Ta trgovina naj bi se preselila v prostore pekarnice, tudi v Titovi ulici. To je pogojeno z adaptacijo pekarnice in sobe, v kateri stanuje prodajalka iz te pekarnice. Načrti so pripravljani in investitor je tudi za to. Bilo je veliko govora o tem, toda če bi najemnica stanovanja sprejela nakazano stanovanje, ki je po njenem mnenju zanj preveliko. Administrativno preselitev ni bilo mogoče izvesti zato, ker lastnik lokala in stanovanja ni dal sodne odpovedi. Vendar bi s to preselitvijo bilo rešeno tudi vprašanje trgovine »Sadje — zelenjava«, ki tudi spada v sklop javnega vprašanja. Vso organizacijo bi prevzela kmetijska zadruga, ki bi v prostorih sedanje trgovine »Vesna« uredila trgovino in mesnico. Toda potreben je tudi javni odgovor na vprašanje, kdo bi bil plačnik izdelanega načrta za adaptacijo teh prostorov in najemnice lastniku za neizkoriščene prostore, ki so umetno rezervirani za potrebe »Vesne«, če stanovanjski organ ne bo zmožen zamenjati zasedeni stanovanjski prostor in če bo to zamenjavo stranka ponovno zavrnila.

V nadaljevanju je kot zaključek vsega navajanja trditve, da kot dr-

SOBOŠKA KRONIKA

Poroke, rojstva in smrti od 8. do 15. decembra 1956.

Poročila sta se: Ernest Siftar, trg. poslovodja iz Rogoševca in Gizela Sočič iz Črnelavec.

Rodile so: Ivana Vajs iz Polje, dečka; Marija Gomzi iz Dolge vasi, dečka; Mihaela Prešern iz M. Sobote, dečka; Marija Bunderla iz Matjaševca, deklko; Anica Gjerje iz Ljubljane, dečka; Marjeta Čučulovič iz Veržeta, deklko; Kristina Farkaš iz Lončarovec, dečka; Katarina Roškar s Kobiljčkaka, dečka.

Umrli so: Janez Buzeti iz Bakovec, star 58 let; Simo Stojanovič, delavec iz Doboja, star 30 let; Terezija Sapač iz Kupšincev, stara 82 let in Slavko Horvat iz Črnelavec, star 1 leto.

NEGRECE IN NEZGODE

Ko se je peljal 29-letni Koloman Bagari iz Vidonec po cesti navzdol, so se mu zlomile vilice na kolesu in je zaradi precejšnjih poškodb obležal pol ure v nezavesti.

Kotliček v kopalnici je padel na nogo 56-letnemu zidarju Francu Bodancu iz Kroga, ko je opravljal zidarska dela na internem oddelku v bolnišnici in mu močno poškodoval palec desne noge.

Cirkularka je zgrabila desno roko delavca Stefana Verbana iz Rakicevca in mu hudo poškodovala prste.

Na mokri cesti je padla 44-letna Frančiška Golob iz Plitvice in si zlomila desno podkolenico.

Na domačem dvorišču je padla in si zlomila desno nogo nad gležnjem 64-letna Karolina Gomboc iz Toplovec.

Palec na levi roki si je ponesreči od-

Okrajna zveza za telesno vzgojo

»Partizan« Murska Sobota obvešča:

Okrajna zveza Partizan M. Sobota razpisuje smučarski nadaljevalni tečaj na Pohorju.

Interesenti naj se javijo okrajni zvezi do 25. 12. 1956. Navodila o tečaju sprejmejo prijavitelci naknadno.

Zveza za telesno vzgojo »Partizan« Slovenije nam sporoča, da je zadnji rok za prijavo poškodbenega fonda 20. 12. 1956. V slučaju, da do tega roka ne prispejo prijave, nosijo društva vso odgovornost v slučaju nesreč. Torej: pošljite prijave do 20. decembra.

»Partizan Slovenije«, zveza za telesno vzgojo razpisuje splošni tečaj za prednakinje vaških društev, ki bo od 3. do 14. januarja 1957 v Ljubljani.

V tečaj prijavitelj predvsem tiste tovarišice, ki delajo v vaških društvih in imajo veselje do vodniškega posla. Priglasje je treba dostaviti do 26. decembra 1956 Partizanu Slovenije, zveza za telesno vzgojo, Ljubljana, Likovarjeva ulica.

Priglas naj vsebuje poleg imena, priimka, poklica, rojstnih podatkov in društva še kratek opis dela v naši organizaciji; starost najmanj 18 let.

Sprejete tečajnice se bodo morale zglasiti na Zvezi Partizan Slovenije, Likovarjeva ulica dne 2. januarja 1957 do 18. ure.

S seboj naj prinesejo osebni pribor, pisalni pribor (zvezek, svinčnik), telovadno opremo, zdravstveno knjižico (v kolikor so socialno zavarovane), ter priglasnico v znesku 400.— din.

Stroške tečaja trpi Zveza Partizan Slovenije, potne stroške pa plača okrajna zveza.

Po republiškem zletu 1957 bo organiziran skupen obisk v Zagreb na II. Gimnastrado, ki bo 11. do 15. 7. 1957. Ker je za to prireditelj, ki bo pet dni, izredno zanimanje, je dolžnost naše zveze, da opozori vse članstvo posebno na vaditelstvo, da se za to prireditelj prijavijo. Stroški brez prevoza v Zagreb in nazaj znašajo skupno 4.600.— din.

V Zagrebu je organizirano prenočišče v kuhinji, v katerih bodo nameščene postelje z rjuhami in odevami in to v sredini mesta. Prehrana bo v bližnji prenočišče v gostinskih podjetjih.

Preden sporočimo organizacijskemu komiteju II. Gimnastrade našo dokončno prijavo, nam je nujno potrebno, da prejmemo prijave udeležencev in sicer: za ves čas trajanja prireditelj, ter koliko od prijavitelcev reflektira na prehrano (ki bo veljala dnevno cca 500.— din).

Prijave je potrebno poslati na zvezo poimensko do 29. decembra 1956. Zato pohitite! Vse eventuelne spremembe vam takoj sporočimo.

VREMENSKA NAPOVED

za čas od 21. do 30. dec.

V tekočem tednu in v prvih dneh prihodnjega tedna v glavnem suho in postopno hladneje, z obilico meglenih dni. Od srede prihodnjega tedna dalje nestalno s pogostimi padavinami, sneg do nižin, pozneje močan padec temperature.

V letošnji redni knjižni zbirki Prešernove družbe so izšle naslednje knjige:

1. Koledar Prešernove družbe za leto 1957
2. Francé Bevk: Iskra pod pepelom, zgodovinski roman
3. Beno Zupančič: Mrtvo morje, povest
4. Ivan Ribič: Kala, mladinska povest
5. Dr. Miroslav Zei: Morje in njihovi zakladi, poljudno znanstveno delo.

sekala 47-letna Katarina Sočič iz Bakovec, ko je sekala kost za kubo.

Nogo si je hudo poškodoval 13-letni Stefan Jaklič iz G. Bistrice, ko mu je na poti iz šole spodsnilo.

Sporočamo žalostno vest, da je po kratki in mučni boleznii umrl naš dolgoletni sodelavec, tovariš

Anton Zmazek

strojnik in predsednik DS Križevskih opekarn.

Dobrega in zvestega tovariša bomo ohranili v trajnem spominu.

Delovni kolektiv, delavski svet, sindikalna podružnica, ind. gasilska četa, Križevskih opekarn Križevci pri Ljutomeru.

Okrajna gasilska zveza Murska Sobota obvešča:

Priznanja GZLRS:

Za svoje nesebično in požrtvovalno delo so bili odlikovani s priznanjem I. stopnje: Tov. Karel Gaber, član PGD Serdica.

S priznanjem II. stopnje so bili odlikovani: Tov. Jože Kuhar, Moravci, Karel Bako Strukovci, Stefan Kuhar Puconci, Leopold Ropoša Dokležovje, Andrej Petek, Franc Križanič, Stefan Spilak V. Polana, in Alojz Kovač iz Sodišincev.

S priznanjem III. stopnje so bili odlikovani: Ivan Šebjan Dokležovje, Stefan Zelko Crenovci, Karel Dšuban M. Petrovci, Ivan Vukan, Stefan Zabat D. Bistrice, Stefan Pucko Lipovci, Stefan Kuhar Petanjci, Janez Oček, Mihael Hašaj, Ivan Hašaj Moščanci, Ivan Bergles, Aleksander Savel in Ferdo Flisar Vaneča, Franc Sinček, Ludvik Škerlak, Adam Smodiš in Karel Bohar Stanjevci, Stefan Breskoč, Aleksander Kerčmar, Ludvik Balek in Janez Miholič Dokležovje, Jože Balek Lucova, Ludvik Smodiš Dankovci, Franc Gomboc M. Črnci, Viljem Jakiša Ivanovci, Zoltan Rituper, Markiševci.

Priznanje čina gas. podčastnika:

Ker izpolnjujejo pogoje in so z uspehom opravili izpit v gasilski šoli M. Sobota, je IO na svoji seji dne 8. 12. priznal čin gas. podčastnika tovarišem: Jožetu Tivadarju Gančani, Jožetu Tukšarju Turnišče, Antunu Hrenu, Sr. Bistrice, Evgenju Papu Čikečka vas, Kolomanu Balaiču Čikečka vas, Fr. Banfiju Rankovci, Ludviku Kučanu Križevci, Marti Panker Puconci, Stefanu Kuharju Veščica, Karlu Gombocu Rankovci, Avgustu Čöru Poznanovci, Filipu Ciganu Ziberči, Ivanu Šternjavčiču, D. Bistrice, Stefanu Ciganu D. Bistrice, Ernestu Fujsu Kušanovci, Vladimiru Filo Kušanovci, Jbžetu Grabarju Neradnovci, Aleksandru Cerniju Radovci in Ivanu Hajdinjaku Boračeva.

Tipizacija spoik:

Slednjič naročamo vsem PGD, ki še niso tipizirali svojih spoik, da bo OGD z 31. 12. t. l. zaključila s tipizacijo. Društva, ki do tega roka ne bodo zamenjala spoik, bodo zamenjavo v bodoče morala sama plačati! Iz pisarne OGD

TEHNOPROMET — trgovina s tehničnimi predmeti Murska Sobota sporoča cenjenim odjemalcem, da bo v trgovini letni popis blaga

(inventura) od 27. do 31. decembra 1956

Ker v času popisa ne bomo izdajali blaga, prosimo cenjene odjemalce, da se oskrbe pravočasno s potrebnim blagom.

TEHNOPROMET MURSKA SOBOTA

DRAŽBENI OKLIC

Dne 2. februarja 1957 ob 9. uri bo pri Okrajnem sodišču v Murški Soboti v sobi št. 21 dražba nepremičnine zavezanca Sinko Jožefa, poljedelca iz Krašč št. 73 in Hari Marije, poljedelke iz Krašč št. 9 in sicer 1/6 vl. št. 10 k. o. Krašči s parcelami št. 17/a stavbišče, 156 niiv 179 njiva, 181 travnik, 345 travnik, 366 travnik in 423/2 gozd s stanovanjsko hišo, gospodarskim poslopjem, drvarnico in kolarnico. Cenilna vrednost: 178.920 dinarjev, najnižji ponudek 119.280 dinarjev in varščina 17.892 dinarjev.

Okrajno sodišče v Murški Soboti

VABILO

na 20. redno sejo občinskega ljudskega odbora Murska Sobota, ki bo v petek 21. dec. ob 9. uri v dvorani hotela Zvezda.

Dnevni red:

1. Ugotovitev sklepčnosti,
2. Izvolitev zapisnikarja in dveh overovateljev,
3. Pregled sklepov,
4. Poročilo predsednika o zborih volivcev,
5. Pregled izvršitve družbenega plana za leto 1956,
6. Sprememba odloka o sistematizaciji delovnih mest pri ObLO,
7. Razrešitev predsednika in 1 člana sveta za družbeni plan in finance ter izvolitev novih članov,
8. Sprejetje odloka o novoletni nagradi uslužbenec in delavcev ObLO in zavodov,
9. Odlok o dopolnilnih plačah pri Zavodu za komunalne storitve v M. Soboti,
10. Odlok o sprejetju delne regulacije mesta M. Sobota,
11. Upravne zadeve,
12. Razno.

Predsednik ObLO: Jože Velnar l. r.

OBVESTILO

Obveščamo vse člane NK Sobota in ljubitelje nogometa, da bo v petek, 28. dec. ob 19. uri v prostorih hotela Zvezda

LETNI OBČNI ZBOR NK SOBOTA

Vabimo vse člane in ljubitelje nogometa, da se občnega zbora udeležijo polnoštevilno.

Odbor

Kmetijska zadruga Mačkovec razpisuje službeno mesto POSLOVODJE TRGOVINE

Nastop službe s 1. 1. 1957. Interesenti morajo biti trgovski poslovodje z najmanj 5-letno prakso v trgovini. Pismene ponudbe je poslati na upravo zadruge. Priložiti je treba vse dokumente in opis dosedanjega službovanja.

ZAHVALA

Vsem, ki so sočustvovali z nami ob smrti našega očeta in starega očeta

Martina Makovca

Iskrena zahvala darovalcem cvetja in vencev, domačim gasilcem za zadnjo čast kakor tudi povcem za žalostinko in poslovilne besede ob odprtem grobu.

Grlava pri Ljutomeru, 15. decembra 1956.

Žena Terezija in otroci z družinami.

ZAHVALA

Vsem, ki so ob težki izgubi naše 23-letne 9. dec tragično preminule hčerke

Milice Budja

našli za nas tolažilne besede, iskrena zahvala. Prav tako se zahvaljujemo vsem, ki so darovali vence in jo spremili 11. dec. k večnemu počitku.

Gor. Radgona, 16. 12. 1956.

Zalujoči Rodbina Budja in sorodniki.

Pomurski vestnik — Izdaja Casopisno in založniško podjetje »Pomurski tiske« v Murški Soboti — Direktor in odgovorni urednik Jože Vild — Uredništvo: M. Sobota, Trubarjev drevored 3/II. — Telefon 1-58 Uprava in oglasni oddelek: Murska Sobota, Koceljeva ulica 7 — Tel. 53 — Naročnina: četrtletna 100, polletna 200, celoletna 400 dinarjev — Tekoči račun pri Narodni banki 641-T-608 v M. Soboti — Tisk Pomurske tiskarne v Murški Soboti.

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA

Nedelja, 23. decembra: dr. Ivan Amou, stanuje Lendavska 10-II. (novi blok).

Od 8. do 12. ure v ambulanti Zavoda za soc. zavarovanje. V nujnih primerih popoldne in ponoči na stanovanju.

Krvodajalec od 8. do 15. decembra 1956: Uroš Baš, M. Sobota; Stefan Horvat, Ernest Flisar, Jožef Skrilec, Stefan Flisar, oče, Stefan Flisar, sin, Stefan Donjan, Tabor Temlin, Geza Sebjanič, Emil Sapač, Katarina Janža in Zlata Abraham, vsi iz Brezovec.

SPORED PREDAVANJ

Kmečke univerze Radija Ljubljana

V soboto, 22. decembra: Prof. Josip Priol: Križanje sadnih rastlin.

V torek, 25. decembra: Prof. ing. Vinko Sadar: Pomen pedoloških analiz.

V četrtek, 27. decembra: Ing. Jelka Hočevnar: Zadrufni vrtovi.

V soboto, 29. decembra: Ing. Zvone Zakotnik: Vloga mlečakarja za napredek živinoreje. Začetek predavanj vselej ob 12.30 uri.

MALI OGLASI

RAZNE KMEČKE VOZOVE, PLATO IN DVOKOLESNIK NA VZMETI, OSI, BRANO, KONJSKO IN KRAVJO VPREGO, STELAZE IN PULTE, prodamo. Vprašati: Križevci pri Ljutomeru št. 22.

RADIO, prodam ali zamenjam za šivalni stroj, Franc Sutja, Dragotinci, p. Videm ob Ščavnici.

ODDAM SOBO za dva uslužbenca. Koceljeva 16. M. Sobota.

POSESTVO, 7 orolov vseh kultur: njive, travnik, sadovnjak, vinograd in gozd, hišo in gospodarsko poslopje, vse v dobrem stanju in po ugodni ceni. Tomaz Kaučič, Kremberg št. 24., p. Zgoruja Ščavnica.

PREKLICUJEM žaljive besede, ki sem jih izrekel napram tov. Janezu Grahju, knjigovodji Kmetijske zadruge Grad v zadrufni pisarni. — Marija Gumilar, Vidonci št. 151.

DROBILEC za rznje, na električni pogon, prodam. — Ivan Horvat, Tišina 28.

POSESTVO, 7 ha zemlje, zidano gospodarsko in stanovanjsko poslopje — primerno za obrtnika — ugodno prodam. — Marija Safranko, Ptuj, Rogoznica.

BATERIJSKI RADIOAPARAT, v dobrem stanju, takoj prodam. Poizvedbe: Avgust Jauk, Gerlinci p. Cankova.

Kompletno KONJSKO OPREMO, v dobrem stanju, takoj KUPIM. Janez Temlin, Tešanovci 12. p. Martjanci.

CEBELNJAK »Neiser«, prodam. Vprašati: Kupšinci 48.

Sporočamo cenj. odjemalcem, da bo trgovina zaprta zaradi

inventure

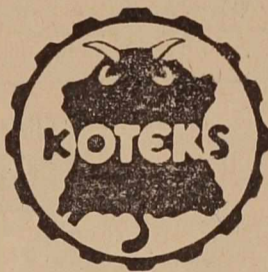
v časa od 26. do 31. decembra 1956

Naprašamo cenj. odjemalce, da se s potrebnim materialom pravočasno preskrbe, ker v dneh popisa ne bomo izvrševali nikakih naročil.

Istočasno želimo vsem našim cenj. odjemalcem SREČNO IN USPEHA POLNO NOVO LETO 1957.

TRGOVINA »ŽELEZNINA« GORNJA RADGONA

PRAŠIČJEREJCI POZOR!

Ob zakolu ne pozabite prašiča odreti in kožo prodati KOTEKSU ali kmetijski zadrugi. Za prvorazredno svinjsko kožo svinj slovenske pasme plača Koteks 200 dinarjev za kilogram.

Se priporoča kolektiv KOTEKSA v Murški Soboti

KNJIGARNA IN PAPIRNICA »DOBRA KNJIGA« MURSKA SOBOTA

obvešča svoje odjemalce, ustanove, podjetja in ostalo občinstvo da prodaja pisalne stroje - računske stroje harmonike in gitare skoro vseh vidnejših tovarn in vse druge muzikalne pripomočke in instrumente po konkurenčnih cenah! Zahtevajte informacije v knjigarni Murska Sobota, Titova cesta

Od 20. XII. 1956 — do 31. XII. 1956 20% popust

NA VSE LEPOSLOVNE KNJIGE

Tudi letos SILVESTROVANJE v Domu Partizan v M. Soboti

EISENHOWER NI NIKDAR SAM

- NITI PRI IGRANJU GOLFA

Ljudje, ki bero časopise, so že videli na časopisnih slikah poleg ameriškega predsednika tudi policiste in tajne agente, ki svojega varovanca obkrožajo, se vozijo z njim v avtomobilu, ga spremljajo celo, ko igra golf. Američani se hvalijo, da je njihova varnostna služba med najboljšimi na svetu.

Tajne policiste izbirajo med kandidati, ki morajo biti od 24 do 30 let stari, imeti morajo univerzalno izobrazbo; prednost imajo kajpada tisti, ki so že služili v armadi. Biti morajo tudi dobri atleti. Ljudje, ki imajo nenavadne obraze ali so zelo visoki, ne pridejo v poštev za to službo. Biti morajo tudi dobro vzgojeni. Na sprejemih v Beli hiši morajo večkrat vljudno prositi kakšnega gosta, naj vzame za trenutek roke iz žepa.

V poštev pridejo samo izobraženi in večši ljudje

V tej službi je okrog 300 civilistov. Vsak izmed njih mora služiti najprej dve ali tri leta kjer koli v ZDA, nato pa ga pošljejo v posebno šolo, kjer ga poučijo o vseh atentatih, domačih in tujih, starih in novih. Pošljejo ga tudi v kraje, kjer so bili atentati, da lahko tam izve, katere varnostne ukrepe so zanemarili. Nato mora iti agent v washingtonsko bolnišnico za duševno bolne. V posebni šoli se uči tudi judo obrambe proti napadom s pištolami, z noži in podobnimi predmeti. Mora biti odličen strelec z vsakim orožjem.

Raziskovalni oddelek je nekakšna prva obrambna črta. V njem imajo izbrano kartoteko vseh paranoikov. Vsako grozljivo pismo analizirajo in razvrstijo. Ko spoznajo, kdo je pismo napisal, ga opazujejo, večkrat, ne da bi vedel. Če je videti nevaren, ga aretirajo, sicer pa ne, čeprav je grožnja predsedniku kazniva po zveznem zakonu.

Za časa 4-letne Eisenhowerjeve vladavine: 5000 groženj!

Eden izmed piscev grozljivih pisem je menil, da je varen zato, ker je uporabljal razglednice in kuverte, ki jih je moči kupiti na vsaki pošti. Pošiljal jih je tudi iz Los Angelesa, ne pa iz kakšnega majhnega mesta. Tajna služba je razposlala fotokopije njegove pisave vsem poštam v Los Angelesu. Septembra 1955 je neki uradnik na pošti opazil kuverto z isto pisavo. Bila je naslovljena nekemu privatniku in je imela tudi povratni naslov. To je bilo pravo ime človeka, ki je grozil predsedniku.

V prvih štirih letih Eisenhowerjeve službe so tajni agenti raziskovali čez 5000 groženj, večinoma v pisemih. V preteklih 20 mesecih so zaprli 147 ljudi in od teh so jih 137 poslali v zapor ali bolnišnico.

Tajna služba stalno opazuje okrog 2000 ljudi, za katere meni, da so predsedniku nevarni. Kadar predsednik potuje v New Orleans, dodelijo vsakemu izmed sumljivih ljudi po enega policista.

Tajni agenti — igralci golfa s kratkovalovnimi radijskimi postajami

Poseben problem pa so osebne navade predsednikov. Primer: Trumanovi sprehodi, ki jih je opravljal vsako jutro, in Eisenhowerjev golf. Bralec, ki vidi sliko predsednika, ko igra golf, bi morda menil, da ga nihče ne varuje. V resnici pa so v bližini tajni agenti, obleče-

ni kot igralci golfa. V torbi enega izmed teh igralcev je kratkovalovna radijska postaja, po kateri je v zvezi s policijskimi avtomobili, ki pazijo na vse dostope k igrišču golfa. Kadar gre predsednik v gledališče, preiščejo agenti vsakega igralca, poplavijo prostore za odrom in pregledajo vse orožje, če ga uporabljajo pri igri. Kadar gre predsednik na igro base-balla, stoji pred njegovo ložo igralec, ki mora ujeti vsako žogo, letečo proti predsedniku.

Ko je predsednik v Beli hiši, straži poslopje nedoločeno število agentov in nihče ne ve, koliko jih je. Pravijo pa, da se je nekaterim že posrečilo priti mimo agentov, čeprav zadnje čase ne. Ko je bil še predsednik Hoover, je nekega dne prikorakal v jedilnico tujec, stopil k predsedniku in mu stisnil roko. Bil je popolnoma nenevaren turist, toda kako je prišel mimo tajnih agentov, še dandanes ni znano.

Ameriška prednost: doslej še nobeden posrečen atentat

Varovanje predsednika ZDA je torej precej komplicirana in odgovorna služba. Američani se hvalijo, da so v zadnjih 55 letih, ko deluje ameriška tajna služba, ubili po sve-

tu 9 kraljev, kraljice in prestolonaslednikov, 11 predsednikov, 16 ministrskih predsednikov in nešteto uglednejših osebnosti, medtem ko v tem času ni bil noben ameriški predsednik žrtev atentatorja.

Drugo je seveda, kako se predsednik ZDA počuti v »večnem« spremstvu številnih agentov in koliko dolarjev terjajo ti »specialni« uslužbenci od državne blagajne. Tudi podatki o tem bi bili prav gotovo zelo zanimivi.

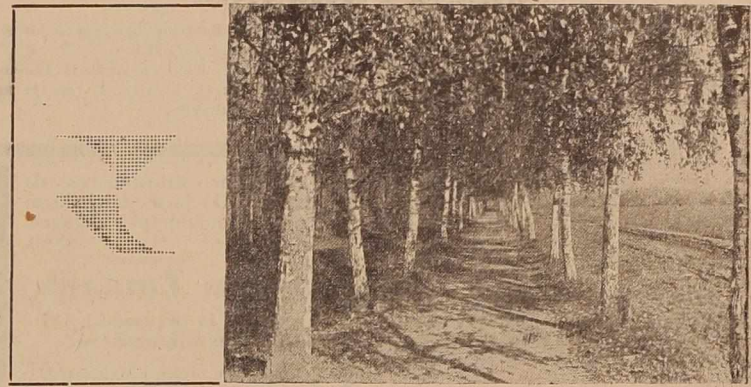
DOMAČE ZANIMIVOSTI

Prvi televizijski aparati

tudi v Pomurju

Vse kaže tako, da televizijska umetnost tudi v Pomurju ne bo več dolgo »španska stena«. Doslej smo jo lahko zasledovali samo po časopisih in revijah ter se navduševali nad tem čudežem sodobne tehnike.

Pred dnevi je M. Sobota dobila prvi televizijski aparat. Nabavilo ga je radio-finomehanično podjetje »Rafimus«. Med prebivalci je veliko zanimanje za televizijske predstave. V delavnici »Rafimusa« se je

Sršenov log v Ljutomeru

V senci 55 mogočnih hrastov je bil 9. avgusta 1868 prvi slovenski tabor za zedinjeno Slovenijo.

V parku te prevzame spoštovanje do tistega, kar je ustvarila narava. Park je brez vsake podrašč, ki bi škodovala njegovemu izgledu, in je podoben svetišču z mogočnimi stebri. Zgoraj je nežen listnat obok domala prozoren, saj neprestano drhti in se giblje. Sršenov log v Ljutomeru je kakor pravljичni svet, kateremu manjkajo samo škratje in vile.

V bližini je druga skupina starih in mogočnih hrastov, poleg nje pa majhen ribnik, ki bi ga bilo potrebno izčistiti in obrobiti z nežnimi grmiči.

Opisane lepote bi bilo moči združiti v večji ljutomerski park. S topli, ki jih je sedaj kar precej nasajenih po travniku ob logu in ribniku, je treba varčevati. Največja škoda bi bila, če bi ta drevesa zastrela pogled na veličasten hrastov log.

Atomi in boljša žetev

Biofizikalni inštitut Akademije znanosti v SZ je opravil nekaj poskusov z žarčenjem semen nekaterih rastlin z radioaktivnim kobaltom. Uspehi so bili vidni: zabeležili so boljšo žetev in rastline so veliko hitreje rastle.

Žarčenje semen zelja je pospešilo več kot za en teden dni rast zeljnatih glav in njihovo zorenje. Seme sladkorne pese, ki so ga žarčili, je v treh mesecih dalo za 10 do 14. odst. več pridelka, pesa pa je vsebovala dvakrat več sladkorja. Ko so žarčili ajdo, je začela cveteti en teden dni prej.

Vedno bolj dokazana je domneva, da radioaktivni žarki, ki jih

uporabijo v določenih pogojih in količinah, pospešujejo razvoj rastlin. Takoimenovani »obeleženi atomi« so se izkazali koristni zlasti v živinoreji. S pomočjo radioaktivnega fosforja in kalcija se je sovjetskim znanstvenikom posrečilo ugotoviti nairentabilnejši način odrejanja količin hrane za živali, ki rastejo.

Radioaktivni izotopi so se potemtakem že uvrstili med analitike prehrabnih osnov za rastline in živali. Postali so najbolj upoštevani pomočniki človeka pri iskanju boljših metod za povečanje žetvenega donosa in učinkovitejšo rejo živine.

P I S A N D R O B I Ž

AVTOMOBILSKA CESTA PO JUŽNI EVROPI

Letos so se pod okriljem Ekonomske komisije za Evropo zbrali strokovnjaki štirih južneevropskih držav (Jugoslavije, Italije, Grčije in Turčije) in se posvetovali o gradnji velike avtomobilске ceste, ki naj bi povežala predvsem najvažnejše turistične in zgodovinske kraje teh držav. Cesta bo dolga 6000 kilometrov in bo omogočila evropskim avtomobilistom, da bodo lahko prešli severno mejo naše države in se peljali naprej do Soluna, od tam pa v Atene ali v Carigrad.

Strokovnjaki računajo, da bo predvidena avtomobilska cesta dograjena do srede leta 1961.

KRI — IZVOZNO BLAGO

Nenavadna ustanova, ki je zrasla zaradi revščine in za evropske pojme težko dojemljivega pomanjkanja dela, je takoiimenovana krvna banka v Tokiu. Podjetje, ki izvažava v Združene države Amerike precejšnje množine krvne plazme, se je že tako razmahnilo, da si je sezidalo posebno poslopje, v katerem odvijajo in konservirajo človeško kri po najmodernejšem postopku.

ALI SO PLEŠCI PAMETNEJSI?

Znani pregovor »dolgi lasje, kratka pamet« so drugod spremenili tako, da pravijo: »neumni lasje bežijo s pametne glave«. Podobne pregovore v spremenjenih oblikah, vendar z istim pomenom, pa je moči najti skorajda pri vseh narodih.

Te pregovore naj bi zadnje čase potrdila tudi znanost, če lahko verjamemo angleškemu zdravniku dr. Warntonu Youngu, ki zatrjuje, da je ugotovil vzrok za plešavost. Ta zdravnik namreč domneva, da »lasje izpadajo, ker možganska snov raste, prav tako pa postaja tudi lobanja večja in je za zagledelj čedalje manj podkožne masti, pa tudi obtok krvi peša.«

V HAMBURGU »HOTEL« ZA IZGUBLJENE ŽIVALI

V Hamburgu ostane letno kakih 20.000 živali brez svojega gospodarja. Največkrat lastnika sploh ne najdejo več. Društvo ljubiteljev malih živali je zato sklenilo, da bo zgradilo zavetišče — »hotela« za te živalske brezdomce.

Uredili bodo tudi park (40.000 kvadr. metrov). »Živalski azil« jih bo skupaj veljal okrog 2 milijona mark, »hotela« in park pa so začeli graditi 4. oktobra — ob svetovnem prazniku zaščite živali.

Fadil Hadžić:

BUDHA ME JE LEPO SPREJEL

15 Potopis slučajnega pomorščaka

Ljubeznivi Kitajec, ki se je žrtvoval, je nekolikokrat ponavljal kot pred filmsko kamero svoje gibe in se usmerjal proti svetlobi, ker je ambiciozna novinarka hotela, da bi dobila v tej mračni izbi kontrastne fotografije.

— Tež reportaži bom dala naslov: »Majhna restavracija v Singapuru...« to je točno za celo stran!

Kot zaključni prizor je fotografirala pogled na gostilnico od zunaj. Zamaščni kuhar se je nasmehnil preko zamaščene ograje in zamahnil je s kuhalnico, ko je mešal riž, ker se je zavedel svoje centralne vloge v švicarski fotoreportaži.

Potem sva zapustila trgovsko področje. S trikoš sva se napotila skozi široke asfaltirane ulice proti periferiji. Tam sva našla vrtove, v katerih so bile skladno urejene vile, razmejene z zelenimi mejami in majhnimi športnimi igrišči.

— Krasno... krasno! — je zapela po premoru alpska vila in namerila aparat v vrste arhitektonskih poslastic, ki so se tukaj, na kolonialnem ozemlju, merile v lepoti linij.

To je bila stanovanjska četrta upravnih uradnikov in trgovskih mogočnejšev Singapura. Sopotnica, ki se po vzoru svoje domovine ni ukvarjala s politiko, mi je raztolmačila s svojevrstno bistroumnostjo:

Te kraje sem si zamišljala kot brezmejno cesarstvo revščine, a poglejte, lepo vas prosim — mar je to periferija, tako bleščeča in udobna!

— Prav imate, to je kakor v pravljici! — sem spregovoril s kombiniranim znanjem francosko-nemškega jezika v misli, da bom pogodil švicarsko jezikovno varianto.

— Kaj ste rekli? — me je vprašala navdušena in zbežala, da bi posnela dvojico angleških otrok, ki sta se igrala na mehkem travniku.

Po I. fotoamaterski razstavi Pomurja - Kako so ocenili slike obiskovalci?

Fotoklub v M. Soboti je pred nedavnim priredil I. fotoamatersko razstavo Pomurja, o kateri smo v našem listu že poročali. Zanimivo pa je, kako so obiskovalci ocenili posamezne slike na razstavi.

Za najboljšo je bila ocenjena slika »Orjaka v megli« Dragota Mohorja (56 glasov). Njegov sledi: »V živalskem vrtu« Jožeta Horvata, dij. (50); »Mura« je zašepetala Vili-ja Grleca (29); »Gosi na Muri« Milana Horvata (21); »Mlin v samoti«

konkurence in so prepričljivo premagali vse partnerje, vendar v srečanju za moštvo Sovjetske zveze, ki je bilo na olimpiadi edini strši oreh, rahlo izgubili: 1:0. Zadoljni smo tudi z doseženimi rezultati ostalih športnikov — Lorigerja, Jeričevičeve, Vukova, Petroviča in drugih — čeprav se niso vrnili z medaljami. Morda je zatajil samo Mugoša — ne zaradi tega, ker je dosegel odličen rezultat in se povzpela na vrh, marveč zato, ker je odstopil v odločilnem jurišu — v finalnem tekmovanju, kar mu vse-kakor ne more biti v čast.

Jož. Horvata, dij. (21); »Rab ob sončnem zahodu« S. Klinarja (19); »Drevored« Franja Zrinskega (19); »Povodenje« Franca Friškiča (17); »Ob vnožju planin« Stanka Bega (17); »Z dedekovo Sivo« V. Grleca (15).

Razstavo je obiskalo okrog 600 ljudi, kar je sicer za M. Soboto premalo, saj je prizadevanje pomur-skih fotoamaterjev prav gotovo zaslužilo večjo pozornost. Med obiskovalci so zlasti pogrešali javne in kulturne delavce iz M. Sobote.

— Tako lepa sta, prava Malajca! sem vzhičeno zašepetal, kolegica pa je prvič v dvajsetih dneh pričela sumiti v mojo iskrenost in se napotila s korakom dobro vzgojene račke, mrlče in v sumih proti najini trikši.

Trikša je ponovno križarila po nepreglednem Singapuru. Privreda nas je v sultanovo palačo (kjer smo videli njegove udobne postelje, vendar brez njega) in v botanični vrt in v svetišča skromnih pa vljudnih budistov in v angleške klube, v katerih plačujejo visoko vpisnino, da bi človek igral kriket in sedel v družbi snežnobele in brezkrvne kolonialne lady. Vse to nama je pokazala najina trikša in vse to je smejala od nezavesti natančna reporterka v strahu, da ji čašniški gospodar ne bi zameril, da je v Aziji romantično ljubimkala z maharadžami in pozabila na svoj poklic. Njen gospodar bi se pri tem zelo zmotil, ker njeno skrušeno krščansko bitje ni prekipevalo od telesnih lepot, niti toliko jih ni bilo, da bi jih posadka kakšne ladje opazila med dolgim, enoličnim potovanjem po pustih morjih.

Istega večera naju je trikša spet zaspano vodila, da bi si ogledala nočno življenje Singapura. Z rokami sva se dotikala kitajskih pisanih svetlikajočih se lampičkov, ki so bili izvešeni ob prazniku boginje žetve. Praznine med hišami se ponoči niti ne opazijo, ker jih pokrije mrak z okrasnim pokivalom, razsvetljuje pa se trgovine, restavracije in kinematografi, pred katerimi se prerivajo gruče v belih platnenih oblekah.

Iskreno sem pričel občudovati to boginjo žetve. Sto in sto trgovin, stisnjena druga pri drugi, je prodajalo v njeno čast ribe in ptice iz pisanega papirja in izročalo otrokom goreče igračke. Skupine mladeničev in deklet v svilenih pižamah (ta noša je pri Kitajkah v navadi) so se sprehajale pred temi boginjimi uličnimi oltarji. Dobil sem vtis, da jo tukaj zelo ljubijo, ker se ob takih nočeh tudi molčeče singapurske ulice združijo v razigrano kolo in plešejo okrog mesečeve razsvetljave brez omejitvenih prometnih pravil — s poetično kitajsko iskrenostjo.

— To boginjo cenim, sem rekel Svicarki, potem ko sem pol ure v sladki dremavici opazoval razsvetljene velike neonske risbe žitnega snopca na fasadah.